

Wat verandert er?

1. Algemene wijzigingen

De vervanging in de titel van de wet van het begrip 'handelspraktijken' door 'marktpraktijken' wordt doorgevoerd omdat het begrip 'handelspraktijken' gedefinieerd wordt in de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken en minder ruim is dan hetgeen de Belgische wetgever reglementeert in de wet.

Bijna alle definities worden samengebracht in artikel 2 en voor ieder begrip geldt slechts 1 definitie meer voor de toepassing van de gehele wet. Daarnaast wordt de hele WHPC door elkaar gegooid en zal van de huidige nummering niet veel meer overblijven. De nieuwe wet is opgebouwd in hoofdstukken: definities en algemene principes (hoofdstuk 1), informatie van de markt (hoofdstuk 2), overeenkomsten met consumenten (hoofdstuk 3), verboden praktijken (hoofdstuk 4), collectieve consumentenovereenkomsten (hoofdstuk 5) en een aantal hoofdstukken met betrekking tot gerechtelijke procedures, strafsancties, enz.

2. Nieuwe definities

- Het begrip 'verkoper', wordt verlaten en vervangen door het 'ondernemings'begrip. Dat begrip komt uit het mededingingsrecht en wordt gedefinieerd als 'elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen'. De beoefenaars van vrije beroepen blijven echter via een uitzondering buiten het toepassingsgebied van de wet en zullen aan een aparte wet onderworpen blijven.

- In navolging van de Europese wetgeving inzake consumentenbescherming, wordt het begrip 'consument' beperkt tot natuurlijke personen. Overheden en rechtspersonen zullen zich dus niet op de bescherming voor 'consumenten' kunnen beroepen.

3. Promoties inzake prijzen

Onder deze nieuwe titel worden een aantal zaken samengebracht, maar even interessant is wat er niet meer wordt verboden. Zo mocht men vroeger enkel verwijzen naar prijzen die men voorheen toepaste, naar bij de wet gereguleerde kleinhandelsprijzen en – hoofdzakelijk binnen de perken van de regels inzake de vergelijkende reclame – naar prijzen van concurrenten. Dat verval. Nu geldt enerzijds het algemene verbod op misleiding en anderzijds blijven er regels bij aankondigingen van prijsverminderingen, uitverkopen en solden.

4. Prijsverminderingen

Onder de oude WHPC mocht een 'verkoper' een prijsvermindering slechts op één van de vier in artikel 5 vermelde wijzen aankondigen. In de nieuwe wet mag een 'onderneming' dit om het even hoe doen, zolang de aanduiding op zich niet misleidend is.

Waar onder de oude WHPC de hogere prijs waarnaar verwezen werd, gedurende minstens een volledige maand voor het begin van de aankondiging moest zijn toegepast, voorziet de nieuwe wet dat die referentieprijzen voortaan de laagste prijs is die wordt toegepast in de maand voorafgaand aan de eerste dag waarvoor de verminderde prijs werd aangekondigd. Die referentieprijzen moeten ook worden vermeld in de aankondiging, tenzij de onderneming de

consument informatie geeft die het mogelijk maakt die referentieprijis ‘onmiddellijk en gemakkelijk’ te berekenen.

5. Kortingstitels

Er geldt een verschillend regime voor (1) titels die door een onderneming uitgegeven en aangeboden worden bij de aanschaf van een goed of dienst waarbij de koper die titel vervolgens kan aanbieden voor terugbetaling en (2) kortingstitels die de mogelijkheid bieden onmiddellijk een korting op de prijs te krijgen.

Voor de eerste categorie titels legt de nieuwe wet een aantal verplichte vermeldingen op, met name gegevens met betrekking tot de uitgever, het terugbetaalde bedrag, de geldigheidsduur, -modaliteiten en -voorwaarden. De verplichte inschrijving bij de FOD Economie onder de oude WHPC wordt afgeschaft.

Voor de tweede categorie titels geldt dat iedere onderneming aan wie een dergelijke titel wordt aangeboden, verplicht is om deze aan te nemen voor zover aan de voorwaarden van het aanbod is voldaan. Wordt de titel uitgegeven door een andere onderneming dan degene aan wie hij wordt aangeboden, dan geldt die verplichting tot geven van de korting slechts wanneer de titel een aantal gegevens vermeldt, die worden opgesomd in artikel 34 §2 van de wet. Daarnaast kan de koning voor beide soorten titels bijkomende voorwaarden en vereisten opleggen (artikel 36 van de wet).

6. Solden

Voor de soldenverkoop is geen sprake meer van een seizoensopruiming van het assortiment of van versnelde afzet. Het toepassingsgebied van de soldenverkoop wordt uitgebreid tot alle goederen, hetgeen aansluit bij de realiteit.

De vereiste dat de verkoop moet geschieden in de lokalen waar de opgeruimde of identieke producten te koop worden aangeboden in de verplichte sperperiode, wordt verlaten. Men kan dus goederen verplaatsen tussen vestigingen of ze in solden via andere kanalen aanbieden (waaronder internet).

Ook goederen die de onderneming in het verleden heeft verkocht, maar niet meer in de maand voorafgaand aan de solden, kunnen volgens de nieuwe wet voorwerp uitmaken van een soldenverkoop. Wel vereist is dat het gaat om goederen die men voorheen gedurende minstens dertig dagen te koop heeft aangeboden.

De referentieprijis wordt de laagste prijs gedurende de laatste maand of (als het goed dan niet werd verkocht) de laagste prijs die voordien werd gehanteerd, ‘ongeacht het verkooppunt of de gebruikte verkoopstechniek’.

De verkoop in solden blijft ook onder de nieuwe wet een uitzondering op het verbod op verkoop met verlies.

Net zoals nu onder de WHPC het geval is, blijft het gebruik van onder meer de termen ‘solden’ of ‘opruiming’ beperkt tot dezelfde specifieke periodes (3-31 januari en 1-31 juli – met een dag vroeger als de eerste dag een zondag is) en mogen die termen niet buiten deze periodes gebruikt worden.

7. Sperperiode

De sperperiodes worden ongeveer drie weken korter, nl. van 6 december tot en met 2 januari (of 1 januari als 3 januari een zondag is) en van 6 juni tot en met 30 juni (of 29 juni als 1 juli een zondag is).

Het toepassingsgebied van de sperperiodes wordt beperkt tot kleding, schoenen en lederwaren, tenzij de Koning het toepassingsgebied zou uitbreiden.

De regeling dat men ook bij uitverkopen in de sperperiode geen prijsvermindering mag aankondigen, blijft behouden.

8. Etikettering, gebruiksaanwijzingen en garantiebewijzen

De vermeldingen die het voorwerp zijn van de etikettering en die dwingend voorgeschreven zijn door de WHPC en haar uitvoeringsbesluiten, de gebruiksaanwijzingen en de garantiebewijzen moeten volgens de oude regeling minstens gesteld zijn in de taal of de talen van het taalgebied waar de producten of diensten op de markt worden gebracht. Deze regeling staat echter op gespannen voet met het Europees recht. De parlementaire voorbereidingen verwijzen hiervoor naar het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Colim NV / Bigg's Continent Noord², maar dat volgde al eerder uit het arrest Piageme/Peeters³. Daarom heeft de nieuwe wet het over 'een voor de gemiddelde consument begrijpelijke taal'. Aldus kunnen nu bijvoorbeeld ook pictogrammen of woorden die men gemakkelijk in een andere taal begrijpt, aangewend worden.

9. Gezamenlijk aanbod

Het Hof van Justitie maakte op 23 april 2009 duidelijk dat het verbod op gezamenlijke aanbiedingen van artikel 54 WHPC in strijd is met de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken. Daarom wordt dit verbod in de nieuwe wet niet weerhouden. Gezamenlijke aanbiedingen blijven wel onderworpen aan de voorwaarde dat ze niet strijdig zijn met de eerlijke handelspraktijken (de algemene norm), en dus niet misleidend zijn (en ook geen verkoop met verlies mogen uitmaken – zie hierna). Verder is één van de bepalingen uit de zwarte lijst van praktijken die per se verboden zijn, dat men niet een cadeauproduct als 'gratis' mag voorstellen, wanneer men er in werkelijkheid wel iets moet voor betalen.

10. Verkoop op afstand

De regeling van verkoop op afstand blijft grotendeels behouden, met twee belangrijke wijzigingen. Ten eerste wordt de bedenktijd uitgebreid tot 14 kalenderdagen, in plaats van de 7 werkdagen in de huidige WHPC. Ten tweede wordt het verbod om betaling te vragen vóór de afloop van de bedenktijd afgeschaft. De regeling in de nieuwe wet is duidelijk geïnspireerd door het voorstel van Richtlijn inzake consumentenrechten van de Europese Commissie

11. Default-opties

Een nieuw artikel (artikel 44) voorziet in een verbod om bij het sluiten van een overeenkomst op het internet gebruik te maken van de mogelijkheid van default-opties die de consument moet afwijzen om iedere betaling voor één of meer bijkomende producten te vermijden. Dit is een duidelijke keuze voor een opt-in systeem waarbij de consument zelf moet kiezen welke bijkomende producten hij wenst aan te kopen. De regeling is geïnspireerd door artikel 23 van Verordening 1008/2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap.

12. Verkoop met verlies

Het verbod op verkoop met verlies wordt deels behouden. Het verbod op verkopen onder de bevoorradingsprijs blijft, maar het verbod op verkoop met uiterst beperkte winstmarge vervalft. Dat laatste is onder meer omdat deze regel in praktijk moeilijk is toe te passen en tot zeer uiteenlopende en tegenstrijdige rechtspraak heeft geleid. De uitzonderingen van de gevallen waarin met verlies verkocht kan worden, zijn op een aantal punten veranderd.

Verkoop met verlies van diensten valt ook in de nieuwe wet niet onder het principiële verbod. Ook de verkopen door producenten blijft buiten het specifieke verbod.

In geval van gezamenlijk aanbod van meerdere, al dan niet identieke goederen, geldt het verbod slechts wanneer het aanbod in zijn geheel een verkoop met verlies uitmaakt.

13. Stakingsvordering

De stakingsvordering blijft een vordering zoals in kort geding die aanleiding geeft tot een uitspraak ten gronde. Nieuw zijn echter o.m. (1) de uitdrukkelijke erkenning van de mogelijkheid voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel om aan de overtreder een termijn toe te staan om aan de inbreuk een einde te stellen, hetgeen echter enkel een bevestiging is van een erkende praktijk, (2) een bedrag dat de partij in wiens voordeel een publicatiemaatregel werd uitgesproken, zal verbeuren indien die partij overgaat tot uitvoering van de maatregel en deze later in beroep ongedaan wordt gemaakt, (3) de afschaffing van de mogelijkheid om de zaak in te leiden bij verzoekschrift en (4) dat de vordering tot staking niet meer kan worden ingesteld één jaar nadat de feiten waarop men zich beroept, een einde hebben genomen.